

Pravilnik o varnostnih znakih

4281. Pravilnik o varnostnih znakih

Na podlagi tretjega odstavka 1. člena zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99) izdaja minister za delo, družino in socialne zadeve

PRAVILNIK o varnostnih znakih

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) Ta pravilnik določa obliko, barvo in velikost varnostnih znakov ter obveznosti delodajalcev v zvezi z uporabo varnostnih znakov v skladu z:

- Direktivo Sveta 92/58/EGS z dne 24. junija 1992 o minimalnih zahtevah za zagotavljanje varnostnih in/ali zdravstvenih znakov pri delu (deveta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL L št. 245 z dne 26. 8. 1992, str. 23), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2014/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o spremembi direktiv Sveta 92/58/EGS, 92/85/EGS, 94/33/ES, 98/24/ES ter Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z namenom prilagoditve Uredbi (ES) št. 1272/2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi (UL L št. 65 z dne 5. 3. 2014, str. 1) in

- Direktivo 2007/30/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o spremembah Direktive Sveta 89/391/EGS, njenih posebnih direktiv in direktiv Sveta 86/477/EGS, 91/383/EGS, 92/29/EGS in 94/33/ES za poenostavitev in racionalizacijo poročil v zvezi s praktičnim izvajanjem (UL L št. 165 z dne 27. 6. 2007, str. 21).

(2) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za znake za dajanje nevarnih snovi in zmesi ter proizvodov oziroma opreme na trg, razen v primerih, ko to ni urejeno z drugimi predpisi.

(3) Določbe tega pravilnika ne veljajo za znake, ki se uporabljajo za urejanje cestnega, železniškega, notranjega vodnega, morskega ali zračnega prevoza.

2. člen

Po tem pravilniku imajo posamezni pojmi naslednji pomen:

a) "varnostni znak" je znak, ki se nanaša na določen objekt, dejavnost ali stanje, in daje informacijo ali navodilo o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. Znak je lahko napis, barva, svetlobni znak, zvočni signal, govorna ali ročna komunikacija;

b) "znak za prepoved" je znak, ki prepoveduje določeno dejanje, ki lahko povzroči tveganje za varnost in zdravje;

c) "opozorilni znak" je znak, ki opozarja na tveganje ali nevarnost;

d) "znak za obvezno ravnanje" je znak, ki predpisuje obvezno ravnanje v določenem primeru;

e) "znak za izhod v sili ali prvo pomoč" je znak, ki daje informacije o zasilnih izhodih, pripomočkih za prvo pomoč in reševanje;

f) "informacijski znak" je znak, ki daje določene informacije, ki so drugačne kot v točkah od (b) do (e) tega člena;

g) "napis" je znak, ki daje specifične informacije v obliki geometrijskih likov, barv, simbolov ali piktogramov, in je viden le, če se ga osveti s svetlobo primerne jakosti;

h) "dopolnilni napis" je napis, ki se uporablja skupaj z enim od znakov, opisanih pod (g), in daje dopolnilne informacije;

i) "varnostna barva" je barva, ki ima točno določen pomen;

j) "simbol ali piktogram" je lik, ki opisuje stanje ali predpisuje specifično ravnanje, uporablja pa se na napisu ali osvetljeni površini;

k) "svetlobni znak" je znak, ki ga daje naprava, narejena iz delno ali popolnoma prosojnega materiala, ki se osvetli z notranje strani ali od zadaj, tako da daje videz osvetljene površine;

l) "zvočni signal" je kodiran signal, ki ga oddaja naprava, ki je izdelana za ta namen, brez uporabe človeškega ali umetnega glasu;

m) "govorna komunikacija" je vnaprej dogovorjeno ustno sporočilo s človeškim ali umetnim glasom;

n) "ročni signal" je premikanje in položaj rok v kodirani obliki za vodenje oseb, ki izvajajo manevre, ki pomenijo tveganje za delavce.

II. SPLOŠNE OBVEZNOSTI DELODAJALCA

1. Splošna pravila

3. člen

(1) Delodajalec mora zagotoviti postavitve varnostnih znakov na mestih, kjer se delavci tveganjem ne morejo izogniti, ker jih delodajalec ni mogel odpraviti ali dovolj zmanjšati s tehničnimi sredstvi kolektivnega varstva ali ustrezno organizacijo dela.

(2) Delodajalec mora pri postavitvi varnostnih znakov upoštevati oceno tveganja za varnost in zdravje delavcev pri določenem delu in v določenem okolju, ter zagotoviti, da so takšni znaki vedno na zahtevanem mestu.

(3) Ne glede na določilo tretjega odstavka 1. člena mora delodajalec znake, ki se nanašajo na cestni, železniški, notranji vodni in zračni prevoz, postaviti povsod tam, kjer je to potrebno glede na način prevoza znotraj podjetij ali družb.

2. Uporaba varnostnih znakov

4. člen

Delodajalec mora zagotoviti, da varnostni znaki, ki jih prvič uporablja, izpolnjujejo zahteve iz prilog od I do IX tega pravilnika.

III. POSEBNE OBVEZNOSTI DELODAJALCA

1. Informacije in navodila za delavce / obveščanje delavcev

5. člen

(1) Delodajalec mora delavcem zagotoviti ustna ali pisna navodila o pomenu varnostnih znakov, ki se uporabljajo pri delu, in jih stalno obveščati o vseh potrebnih ukrepih v zvezi z njihovo uporabo.

(2) V navodilih mora delodajalec na delavcem razumljiv način opisati pomen znakov, zlasti tistih, ki vključujejo besede, in način ravnanja v splošnih in posebnih primerih.

2. Posvetovanje in sodelovanje z delavci

6. člen

Delodajalec se mora posvetovati z delavci in njihovimi predstavniki ter jim omogočiti enakopravno sodelovanje pri zadevah, ki so predmet tega pravilnika, vključno z uporabo prilog od I do IX.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

7. člen

Delodajalec mora zagotoviti, da varnostni znaki, ki jih že uporablja, izpolnijo zahteve iz prilog od I do IX tega pravilnika, razen v primerih, ki so navedeni v 5. členu, najkasneje v osemnajstih mesecih po uveljavitvi tega pravilnika.

8. člen

Priloge I do IX so sestavni del tega pravilnika.

9. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 017-01-0026/99

Ljubljana, dne 8. oktobra 1999.

mag. Anton Rop l. r. Minister za delo, družino in socialne zadeve

Priloga I

SPLOŠNE ZAHTEVE ZA VARNOSTNE ZNAKE

1. Predhodne opombe

1.1. Kadar so varnostni znaki zahtevani v skladu s 3. členom tega pravilnika, morajo izpolnjevati vse zahteve iz prilog od II do IX.

1.2. V tej prilogi so podane zahteve za varnostne znake, opisi različnih načinov uporabe varnostnih znakov ter splošna pravila o nadomeščanju in kombiniranju znakov.

1.3. Varnostni znaki se smejo uporabljati le za dajanje navodil in obvestil, ki so predpisana s tem pravilnikom.

2. Vrste znakov

2.1. Stalni znaki

2.1.1. Stalniznaki na tablah se morajo uporabljati za prepovedi, opozorila, zahteve ter označevanje poti in izhodov v sili ter prostorov za prvo pomoč.

Napisi in varnostna barva se morajo uporabljati za trajno označitev lokacije in identifikacije opreme za gašenje požarov.

2.1.2. Napise na vsebnikih in ceveh je treba namestiti, kot je določeno v prilogi III.

2.1.3. Mesta, na katerih obstaja tveganje za trčenje ob ovire ali padec, morajo biti trajno označena z varnostno barvo in napisi na tablah.

2.1.4. Prometne poti morajo biti trajno označene z varnostno barvo.

2.2. Priložnostni znaki

2.2.1. Svetlobni znaki, akustični signali in govorna komunikacija se morajo uporabljati, kadar se to zahteva, upoštevajoc možnost izmenjevanja in kombiniranja znakov, kot je to predvideno v 3. točki te priloge, za opozarjanje na nevarnost, za poziv oseb, da ukrepajo na točno določen način, in za evakuacijo oseb v sili.

2.2.2. Rocni signali in govorna komunikacija se morajo uporabljati, kadar to zahteva usmerjanje oseb, ki opravljajo nevarne premike.

3. Izmenjevanje in kombiniranje znakov

3.1. Uporablja se lahko katerikoli od naslednjih znakov, ce je tako zagotovljena ustrezná razpoznavnost oznake in ce so enako učinkoviti:

- varnostna barva ali napis na tabli za označitev mest, kadar gre za oviro ali možnost padca,

- svetlobni znaki, akustični signali ali govorna komunikacija,

- rocni signali ali govorna komunikacija.

3.2. Možne kombinacije varnostnih znakov:

- svetlobni znaki in akustični signali,

- svetlobni znaki in govorna komunikacija,

- rocni signali in govorna komunikacija.

4. Navodila v spodnji razpredelnici veljajo za vse znake, ki vključujejo varnostno barvo:

Barva Pomen ali namen Navodila in obvestila

Znak za prepoved Nevarno ravnanje

Rdeca Alarm za nevarnost Naprave za ustavitve, izključitev in zasilni

izklop
Evakuacija

Požarna oprema Identifikacija in mesto

Rumena ali Opozorilni znak Pazite, sprejmite
rumenkasto rjava varnostne ukrepe
Preglejte

Modra Znak za obvezno Specifčno ravnanje ali
ravnanje ukrep
Nosite osebno zaščitno
opremo

Zelena Znak za izhod v Vrata, izhodi, poti,
sili, znak za prvo oprema, pripomočki
pomoč (objekti)

Ni nevarnosti Vrnitev v normalno stanje

5. Učinkovitost znaka se ne sme zmanjšati:

5.1 s prisotnostjo drugega vira oddajanja iste vrste znaka, ki ovira vidnost ali slišnost

5.1.1 s tem, da so znaki prevec drug ob drugem (skupaj);

5.1.2 s socasno uporabo dveh svetlobnih znakov, ki ju je mogoce zamenjati;

5.1.3 z uporabo svetlobnega znaka v bližini drugega podobnega svetlobnega vira;

5.1.4 z uporabo dveh akusticnih signalov istocasno;

5.1.5 z uporabo akusticnega signala, ce je okolje prevec hrupno;

5.2. s pomanjkljivo obliko, nezadostnim številom, nepravilno namestitvijo, slabim vzdrževanjem in nepravilnim delovanjem znakov ali signalnih naprav.

6. Glede na zahteve je treba znake in signalne naprave redno čistiti, vzdrževati, pregledovati, popravljati in po potrebi menjavati, da se zagotovi ohranjanje njihovih bistvenih in funkcionalnih lastnosti.

7. Število znakov ali signalnih naprav, ki jih je treba namestiti, in njihovo nameščanje, je odvisno od resnosti nevarnosti in od področja, ki ga pokrivajo.

8. Znaki, za katere je potreben zunanji vir energije, morajo imeti zagotovljeno rezervno napajanje za primer izpada elektricnega toka.

9. Sprožitev svetlobnega znaka ali akusticnega signala napove, kdaj nastopijo okoliščine, zaradi katerih je znak predviden, delovati pa mora toliko casa, kolikor casa takšne okoliščine trajajo.

Svetlobne znake in akusticne signale je treba takoj po uporabi ponovno postaviti v stanje pripravljenosti.

10. Da bi zagotovili pravilno delovanje in učinkovitost svetlobnih znakov in akusticnih signalov, jih je treba preskusiti prvič po namestitvi in potem med uporabo v dovolj pogostih časovnih presledkih.

11. Ce določeni delavci slabše slišijo signal ali vidijo znak, tudi zato ker nosijo osebno varovalno opremo, je treba ustrezno ukrepati, da se taki znaki dopolnijo ali zamenjajo.

12. Površine, prostore ali ograjene prostore za hranjenje vecjih kolicin nevarnih snovi ali zmesi je treba označiti z ustreznim opozorilnim znakom iz 3.2. točke Priloge II ali v skladu s 1. točko Priloge III, razen ce je oznacba posamezne embalaže ali posod za ta namen ustrezná.

Ce v 3.2. točki Priloge II ni enakovrednega opozorilnega znaka za opozarjanje pred nevarnimi kemijnimi snovmi ali zmesmi, je treba uporabiti ustrezen piktogram za nevarnost, v skladu s Prilogo V Uredbe (ES) št. 1272/2008.

Priloga II: Splošne zahteve za znake na tablah

PDF Priloga - kliknite za ogled

Znaki prepovedi; 3.2. Opozorilni znaki; 3.3. Znaki obveznosti; 3.4. Znaki za izhod v sili in prvo pomoč; 3.5. Požarni znaki

Priloga III

ZAHTEVE ZA OZNACEVANJE POSOD IN CEVI

1. Posode, ki se uporabljajo pri delu s kemijnimi snovmi ali zmesmi, ki so opredeljene kot nevarne v skladu z merili za kateri koli razred fizikalne nevarnosti ali nevarnosti za zdravje ali okolje v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008, ter posode, ki se uporabljajo za hranjenje teh nevarnih snovi ali zmesi, skupaj z vidnimi cevmi, ki vsebujejo ali po katerih se prenašajo te nevarne snovi in zmesi, morajo biti označeni z ustreznimi piktogrami za nevarnost, v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008.

Oznake iz prvega odstavka se lahko:

- nadomesti z opozorilnimi znaki iz Priloge II, ob uporabi enakih piktogramov ali simbolov. Ce ni enakovrednega opozorilnega znaka v 3.2. točki Priloge II, je treba uporabiti ustrezen piktogram za nevarnost iz Priloge V k Uredbi (ES) št. 1272/2008,

- dopolni z dodatnimi informacijami, kot so ime oziroma formula nevarne snovi ali zmesi ter podrobnosti o nevarnosti,

- za prevažanje posod na delovnem mestu dopolni ali zamenja z znaki,

ki se na območju Evropske unije uporabljajo za prevoz nevarnih snovi ali zmesi.

2. Znaki morajo biti nameščeni:

- na vidnem mestu,

- v obliki trdnih tabl, samolepilnih etiket ali nanešeni z barvo.

3. Znaki morajo imeti ustrezen izgled, kot je prikazan v točki

1.4 priloge II, pri uporabi pa morajo izpolnjevati zahteve iz točke 2 priloge II.

4. Oznacbe cevi morajo biti nameščene na vidnih mestih v bližini najnevarnejših mest kot so ventili in spoji, prav tako pa tudi v primernih razmakih po vsej dolžini.

5. Območja, prostori in ograjeni prostori, ki se uporabljajo za shranjevanje večjih količin nevarnih snovi ali zmesi morajo biti označeni z ustreznim opozorilnim znakom iz točke 3.2. Priloge II ali označeni v skladu s 1. točko Priloge III, razen če so posamezne embalažne enote ali posode že označene z opozorilnimi znaki ustreznih dimenzij, kot to zahteva 1.5. točka Priloge II.

Skladišča, v katerih se skladišči več nevarnih snovi ali zmesi so lahko označena z opozorilnim znakom za splošno nevarnost.

Znaki in oznacbe morajo biti v tem primeru nameščeni v bližini skladiščnega prostora ali na vratih skladišča.

Priloga IV

ZAHEVE ZA OZNACEVANJE POŽARNE OPREME IN NJENE NAMESTITVE

Zahteve iz te priloge veljajo izključno za požarno varstvo.

1. Požarna oprema mora biti prepoznavno označena z rdečo barvo ter dodatno označena z ustreznimi tablam.

2. Rdece področje mora biti zadosti veliko, kar omogoča enostavno prepoznavanje te opreme.

3. Lahko se z rdečo barvo označi prostor, kjer se taka oprema hrani. Prav tako mora biti označen tudi dostop v tak prostor.

4. Table, ki so navedene v točki 3.5. priloge II, se uporabljajo za označitev lokacije te opreme.

Priloga V

ZAHEVE ZA ZNAKE ZA OZNACEVANJE OVIR, NEVARNIH PODROCIJ IN PROMETNIH POTI

1. Znaki za označevanje ovir in nevarnih področij

1.1. Mesta v obratih, v katerih obstaja nevarnost, da osebe trčijo ob ovire, padejo ali se na njih zrušijo bližnji predmeti, delavci in druge osebe pa imajo dostop do njih, morajo biti označena z izmenjajocimi rumenimi in crnimi ali rdecimi in belimi progami.

1.2. Dimenzije oznacb morajo biti v skladu z velikostjo ovir ali nevarnih mest.

1.3. Rumene in crne proge ali rdece in bele proge morajo biti pod kotom 45°. Proge morajo biti enako široke.

Primer:

Primer:

2. Označevanje prometnih poti

2.1. Kjer je potrebno zaradi načina uporabe prostorov in opreme delavce posebej varovati pred nevarnostmi, je potrebno prometne poti jasno označiti z neprekinjeno črto bele ali rumene barve, kar je odvisno od barve podlage.

2.2. Barvne črte morajo biti narisane na takih mestih, da je pri tem zagotovljena varnostna razdalja med vozili in bližnjimi objekti ter med pešci in vozili.

2.3. Stalne prometne poti med objekti morajo biti označene na enak način kot prometne poti v zgradbah, razen v primeru, če imajo ob straneh pločnike, ali če so poti za pešce z arhitektonskimi ovirami ločene od prometnih poti.

[Slika v polni velikosti](#)

Priloga VI

ZAHEVE ZA SVETLOBE ZNAKE

1. Izgled

1.1. Svetloba, ki jo oddaja znak, mora ustvariti takšen kontrast glede na svojo okolico, ki je v skladu s predvidenimi pogoji njegove uporabe, vendar brez nepotrebnega bleščanja ali slabe vidnosti kot posledice nezadostne svetlobe, ki jo oddaja znak.

1.2. Svetleca površina znaka mora biti enobarvna, na njej pa je lahko piktogram s specifičnim ozadjem.

1.3. Barva znaka mora biti v skladu z barvo, kot jo glede na njen pomen predvideva 4. točka priloge I.

1.4. Če znak vsebuje piktogram, morajo crke odgovarjati zahtevam iz priloge II.

2. Specifična pravila uporabe

2.1. Če neka naprava lahko oddaja stalne znake in znake v presledkih, mora biti znak v presledkih namenjen za opozarjanje na višjo stopnjo nevarnosti ali na nujno ukrepanje. Trajanje in frekvenca svetlobnega znaka v presledkih mora biti taka, da se:

- zagotovi ustrezen sprejem sporočila,

- prepreči zamenjava z drugimi svetlobnimi znaki.

2.2. Če se svetlobni znak uporablja namesto zvočnega ali skupaj z njim, mora biti pri tem uporabljen enak način kodiranja.

2.3. Naprave, ki oddajajo svetlobne znake v primeru resne nevarnosti, morajo biti redno vzdrževane, opremljene pa morajo biti s pomožnim virom napajanja.

Priloga VII

ZAHEVE ZA ZVOČNE ZNAKE

1. Splošne zahteve

1.1. Zvočni znak mora:

a) imeti zvočno raven na stopnji dobre zaznavnosti oziroma slišnosti, ki je za 10 dB(A) višja od ravnih hrupa v okolju, vendar ne sme dosegati praga bolečine;

b) biti dobro prepoznaven glede trajanja konic in intervalov med dvema konicama ter se jasno razločevati od drugih zvočnih znakov v okolju.

1.2. Če naprava oddaja zvočni znak s stalno in spremenljivo frekvenco, mora biti spremenljiva frekvenca namenjena za opozarjanje na višjo stopnjo nevarnosti ali za nujno ukrepanje ob nevarnosti.

2. Kodiranje znaka

Znak za evakuacijo mora biti kontinuiran.

Priloga VIII

ZAHEVE ZA GOVORNO KOMUNICIRANJE

1. Splošne zahteve

1.1. Govorno komuniciranje med osebo, ki oddaja sporočilo, in enim ali več prejemniki sporočila, mora potekati v obliki kratkih stavkov, fraz ali posameznih besed.

1.2. Govorna sporočila morajo biti kratka, enostavna in razumljiva, tako da niso odvisna od govornih sposobnosti osebe, ki daje sporočila.

1.3. Govorno komuniciranje lahko poteka neposredno z govorom ali posredno z uporabo zvočnih naprav.

2. Posebna pravila

2.1. Osebe, ki govorno komunicirajo, morajo dobro poznati jezik, v katerem sporočila oddajajo, da jih pravilno izgovarjajo in razumejo.

2.2. Če se govorno komuniciranje uporablja namesto kretenj ali skupaj z njimi, se lahko pri tem uporabljajo naslednje kodirane besede:

- zacetek	oznazuje zacetek ukaza
- stoj	motnja ali konec operacije
- konec	konec operacije
- dvigni	dvigni breme
- spusti	spusti breme

- naprej*

- nazaj*

- desno*

koordinacija z odgovarjajocimi rocnimi signali*

- levo*

- nevarnost za nujno ustavitev operacije

- hitro za pospešitev premika iz varnostnih razlogov

Priloga IX

ZAHEVE ZA ROCNE SIGNALE

1. Splošne zahteve za rocne signale

Rocni signali morajo biti natančni, enostavni, dobro vidni, lahki za izvajanje in razumevanje ter opazno ločljivi od drugih kretenj osebe, ki jih daje.

Ce oseba uporablja obe roki istocasno, se morata roki premikati simetricno in pri tem dajati samo en signal.

Steje se, da rocni signali se vedno izpolnjujejo gornje pogoje, ce nekoliko odstopajo ali ce so bolj podrobni od signalov, ki so prikazani v 3. tocki te priloge, imeti pa morajo enak pomen in razumljivost.

2. Pravila za dajanje rocni signalov

2.1. Oseba, ki daje rocne signale, se imenuje signalist.

Signalist daje manevrirna navodila osebi, ki se imenuje upravljavec.

2.2. Signalist mora vizualno spremljati vse manevre, ki jih izvaja upravljavec.

2.3. Obveznost signalista je poleg vodenja manevrov tudi zagotavljanje varnosti delavcev in drugih oseb v bližini izvajanja operacij.

2.4. Ce signalist sam ne more izpolniti vseh zahtev iz tocke 2.2. te priloge, mora delodajalec za takšen primer določiti več signalistov.

2.5. Upravljavec mora takoj prekiniti trenutni manever z namenom, da od signalista zahteva nova navodila, ce oceni, da ukazov, ki jih je od njega dobil, ne more izvesti na varen nacin.

2.6. Pripomocki:

Upravljavec mora signalista razločno prepoznati s svojega mesta. Signalist mora nositi enega ali več prepoznavnih obeležij npr.

jopic, celado, narokavnike in odsevne trakove ali uporabljati signalni loparcek.

Prepoznavna obeležja morajo biti svetlih barv. Vsa obeležja morajo biti iste barve, ki se lahko uporablja izključno v ta namen.

C. Kodirani signali, ki se morajo uporabljati

Predhodna opomba:

Naslednji kodirani signali se morajo uporabljati za enake manevre v posameznih dejavnostih:

Splošni signali; Navpični premiki; Vodoravni premiki; Nevarnost

[PDF Priloga - kliknite za ogled](#)